

Prim Expedice Lambaréné LE

Pro ty, co něco umí

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

Prim Expedice Lambaréné

Prim Expedice Lambaréné LE jsou sportovní hodinky věnované výpravě Tatrou 138 do Afriky. Na dýnku mají mapu celé cesty a vzniká jich 68 kusů podle roku 1968, kdy expedice vyrazila.

Osm studentů a absolventů vyjelo na Nový rok ve stříbrné Tatře, které říkali Drobeček. Vezli léky do nemocnice Alberta Schweitzera v Lambaréné. Šest z nich vystoupilo na Kilimandžáro a na vrcholu Uhuru, svahilsky svoboda, stáli v den, kdy doma zvolili prezidentem Ludvíka Svobodu. Do Gabonu je nepustili, léky proto předali na palubě francouzské lodi.

Odjížděli na začátku Pražského jara. V Marseille jim ráno po vylodění bušili přístavní dělníci na auto, že jejich zemi obsadili. Vrátili se do okupovaného Československa, do jiného domova, než jaký opouštěli.

Edice je limitována na 68 kusů, což symbolicky odkazuje na rok 1968, kdy výprava vyrazila na svou cestu. Hodinky, které tuto mimořádnou expedici připomínají, jsou uloženy ve speciální krabičce s motivem výpravy.

Pro ty, co něco umí.

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

Prim Expedice Lambaréné

Číselník je plastický, hnědý a má hrubou strukturu. Barvou i povrchem připomíná africkou krajinu, prach cest a dlouhé úseky přes severní Afriku a Saharu. Jak se hodinky natáčejí proti světlu, kresba povrchu se mění a číselník dostává hloubku.

Model dostal nově navržené ručičky, které reliéfem navazují na číselník. Ve tmě svítí ručičky i výrazné luminiscenční prvky číselníku, takže čas se dá přečíst i v noci ve stanu nebo za volantem.

Pouzdro o průměru 43 mm je z nerezové oceli 316L s DLC povrchem. Tmavá vrstva dává hodinkám výraznou barvu a povrch je odolnější proti oděrům. Šroubovací korunka drží voděodolnost 10 ATM a číselník chrání konvexní safírové sklo.

Kaučukový řemínek je široký 22 mm a má černěnou sponu, která ladí s tmavým pouzdrem. Vodu, pot i prach snese, a tak hodinky vydrží s majitelem u vody, na horách i na dlouhé cestě.

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

Prim Expedice Lambaréné

Dýnko je inspirované historickým vozem Tatra 138 6×6 před pyramidami v Gíze. Kolem ní je mapa Afriky s vyznačenou trasou, data výpravy, 35 000 km a číslo kusu. Po obvodu běží motto o československé cestě odvahy, solidarity a překonávání hranic.

Stříbrná Tatra byla technickým základem celé výpravy. Osm lidí v ní projelo pět evropských a třináct afrických zemí, od Káhiry přes Nairobi až do Kinshasy. K nejtěžším úsekům patřila cesta z Etiopie do Konga a přejezd Sahary.

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

Expedice Lambaréné

Na Nový rok 1968 vyjelo z Prahy osm studentů ve stříbrné Tatře. Vezli léky do pralesní nemocnice v Gabonu a domů se vrátili do jiné země.

Mrzlo a sněžilo, a přesto se na Staroměstském náměstí sešlo hodně lidí. Bylo 1. ledna 1968, 10:23, když se stříbrná Tatra 138 pohnula z místa. Uvnitř sedělo osm mladých mužů, nejmladšímu bylo 23 let, nejstaršímu 28. Většina z nich nikdy na velké cestě nebyla. Mířili do Lambaréné v Gabonu, do nemocnice Alberta Schweitzera, a vezli jí léky, zdravotnický materiál a lékařské přístroje.

Schweitzer byl lékař, teolog, filozof a varhaník. Pralesní nemocnici u Lambaréné založil v roce 1913 a financoval ji z přednášek a koncertů, v roce 1952 dostal Nobelovu cenu míru. Po jeho smrti v roce 1965 se nemocnice dostala do potíží. Tehdy přišel medik Petr Bartůněk s nápadem jí pomoct. Léky by samozřejmě dorazily rychleji letadlem nebo lodí, jenže o takové zásilce by nikdo neslyšel. Tatra napříč Afrikou byla vidět.

Výpravu dali dohromady Petr Bartůněk a novinář Petr Bárta. Bartůněk ji vedl a byl jejím lékařem, Bárta psal zpravodajství domů. Luboš Kropáček tlumočil, Josef Vavroušek ze Strojní fakulty ČVUT byl mechanik a navigátor. Farmakolog Klement Kunz vařil a staral se o zásoby, Jiří Stöhr natáčel a fotografoval. Za volantem seděl medik Jiří Plaček a psycholog Miloslav Topinka měl hlídat, aby se osm lidí v jednom autě po měsících nepohádalo.

Nebyla to zbytečná role. Když se studenti před odjezdem radili s průkopníkem československých automobilových výprav F. A. Elstnerem, varoval je, že nejtěžší nebude terén ani horko. Největší nebezpečí podle něj hrozí, když lidem, kteří spolu měsíce jezdí i bydlí, dojde vzájemná trpělivost.

K autu se studenti dostali oklikou. V Kopřivnici jim nejdřív slíbili, že když seženou dva starší vozy, udělají z nich jeden expediční. Studenti po dlouhém papírování sehnali dokonce tři Tatry 805. Tatra je ale odmítla, protože model se už nevyráběl. Nakonec doporučila typ 138. Hlavním sponzorem se stalo Ministerstvo těžkého strojírenství, provoz auta v Africe platil podnik zahraničního obchodu Motokov a majitelem vozu se stal rektorát Univerzity Karlovy.

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

Expedice Lambaréné

Nástavbu původně stavěli pro armádu. Byl to izolovaný štábní modul pro plánovaného nástupce Pragy V3S, a když z projektu sešlo, měl jít do šrotu. Upravili ho karosáři z Karosy ve Vysokém Mýtě. Vpředu dostal šest sedadel z autobusu RTO Lux, za přepážkou stolek s vařičem, dál skříně. Plynové bomby visely venku na zádi, na boku šla rozvinout markýza a na střeše postavit stan.

Odjet se mělo už o Vánocích 1967. Při zkušební jízdě ale prázdné auto dostalo smyk a převrátilo se v příkopu. Karosáři nástavbu do konce roku opravili a čelní stěna dostala dvě autobusová okna. Stříbrný lak měl odrážet slunce, střecha byla bílá. Místo jedné nádrže měla expediční Tatra dvě, dohromady přes 400 litrů nafty, a dalších 400 litrů vezla v přívěsu. Auto vážilo třináct tun a posádka mu říkala Drobeček.

Řidičák na nákladní auto měl na začátku jen Jiří Plaček, ostatní si ho dodělávali. Tatra proto dostala druhé pedály spojky a brzdy před sedadlem spolujezdce. Podle Plačka stejně odřídil většinu cesty sám a druhé pedály výpravu několikrát zachránily.

Do Afriky Tatra odplula z Rijeky jugoslávskou lodí Zagreb a vylodila se v Alexandrii. V Káhiře vylezli členové výpravy v noci potají na Cheopsovu pyramidu, což bylo zakázané. Pak jeli podél Nilu do Asuánu, přes hory k Rudému moři a do Súdánu, přes Suakin do Chartúmu. V etiopských horách projeli cesty, o kterých místní tvrdili, že tam náklaďák neprojede. V Keni překročili rovník.

V Tanzanii vystoupilo šest členů výpravy na Kilimandžáro. Na vrcholu Uhuru stáli v den, kdy byl doma prezidentem zvolen Ludvík Svoboda. Bartůňkovi to později přišlo symbolické, protože uhuru znamená ve svahilštině svoboda. Z Dar es Salaamu vedla do Lusaky cesta, které se říkalo Hell Run, a u Viktoriiných vodopádů byla výprava nejjižněji. Nejtěžší úsek přišel v Kongu. Na železniční stanici Kisamba je vojáci považovali za bílé žoldnéře a zbili je pažbami.

Kudy výprava projížděla, psaly o ní místní noviny a její členové vystupovali v televizi v Súdánu, Etiopii, Keni, Zambii, Nigérii i v Kongu.

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

Expedice Lambaréné

V červnu 1968 oznámil Československý rozhlas, že gabonská vláda výpravu do země nepustí. Posádka nejdřív věřila, že jde o omyl. Nepomohla ale ambasáda, UNESCO ani rektorát Univerzity Karlovy.

Se zástupci nemocnice se nakonec sešli na palubě francouzské lodi v přístavu Libreville a předali jim léky. Na palubě byla i Schweitzerova dcera. Větší část daru předtím odplula do Gabonu jinou lodí a studenti se tu přesvědčili, že už v nemocnici slouží. Proč je Gabon nepustil, sami tehdy nevěděli. Podle pozdějších zjištění za tím byly diplomatické spory mezi oběma zeměmi, o kterých výprava neměla tušení.

Zpátky jeli přes Nigérii, kde zrovna probíhala občanská válka, a pak přes Niger a Alžírsko do Alžíru. Odtud Tatra odplula lodí do Marseille a 20. srpna 1968 byla výprava znovu v Evropě. Tu noc spali v autě. Ráno jim na plechovou stěnu bušili marseillští přístavní dělníci a volali na ně, že jejich zemi obsadili. Stöhr si z toho po letech pamatoval hlavně dvě slova: „Jste okupovaní."

Když 1. ledna odjížděli, začínalo Pražské jaro. Domů do Prahy dorazili 13. září, do země, ve které stála cizí vojska.

Jiří Stöhr natočil během cesty materiál, ze kterého vznikl osmnáctidílný dokumentární seriál. V roce 2009 ho na DVD vydal Filmexport. Petr Bartůněk napsal knihu Za džunglí je Lambaréné a Petr Bárta cestopis Dobrý den, Afriko. Drobeček dnes stojí v muzeu Tatry v Kopřivnici.

Většina posádky se později proslavila ve svém oboru. Luboš Kropáček se stal předním českým znalcem islámu. V roce 1974 musel z fakulty odejít a živil se překlady, po roce 1989 se vrátil a v roce 2001 byl jmenován profesorem. Josef Vavroušek byl po listopadu 1989 ministrem životního prostředí a Miloslav Topinka je psycholog a básník.

To, co v roce 1968 nevyšlo, dokončili o dvacet let později jiní. Výprava Lambaréné '88 vyrazila v nákladňáku LIAZ a 3. února 1989 dojela až do cíle. Nemocnici předala zdravotnický materiál a 13 000 brýlí od československých dárců.

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

Prim Expedice Lambaréné

Uvnitř hodinek pracuje kvalitní švýcarský strojek ETA 2824-2 s automatickým nátahem.

Technická specifikace:

pouzdro	broušené, ušlechtilá nerezová ocel 316L, úprava DLC
průměr pouzdra	43 mm
výška pouzdra	15,6 mm
délka pouzdra	55,6 mm
rozteč nožek	22 mm
sklo	safírové, s antireflexní úpravou
zadní víčko	na šroubky, plné s laserovanou grafikou
kalibr	ETA 2824-2 s automatickým nátahem
rezerva chodu	min. 38 hodin
vodotěsnost	100 m / 10 ATM
řemínek	kaučuk s černěnou sponou

Vypracoval: Lukáš Tláskal | ELTON hodinářská, a.s. | Nové Město nad Metují | 10/2026

MPM-Quality, a. s.
Příborská 1473, 738 01 Frýdek-Místek
IČ 47987430, DIČ CZ47987430

ELTON hodinářská, a. s.
Náchodská 2105, 549 01 Nové Město nad Metují
IČ 25931474, DIČ CZ25931474

ČESKÝ OLYMPIJSKÝ TÝM

DODAVATEL 2017 – 2028

info@prim.cz

www.prim.cz